

การรณรงค์ของกลุ่มอิทธิพลด้านการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมในการเรียกร้อง
ขอคืนทับหลังนารายณ์บรรทมสินธุ์

นายเอกรินทร์ ชัยสุข

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2535

ISBN 974-581-292-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018372 1519808x

THE CAMPAIGNS BY CULTURES & TRADITIONS CONSERVATIONIST
GROUPS FOR THE RETURN OF THE NARAI BANTHOMSIN LINTEL

Mr. Ackarin Chaisook

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts

Department of Government

Graduate School

Chulalongkorn University

1992

ISBN 974-581-292-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การรณรงค์ของกลุ่มอิทธิพลด้านการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมในการ
เรียกร้องขอคืนทับหลังนารายณ์บรรทมสินธุ์

โดย

นายเอกรินทร์ ชัยสุข

ภาควิชา

การปกครอง

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.กนลา สุขพานิช-ชั้นทปราบ

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

ดร. วชิราภย์
.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วชิราภย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ดร. สุจิต บุญบงการ
.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.สุจิต บุญบงการ)

ดร.กนลา สุขพานิช-ชั้นทปราบ
.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.กนลา สุขพานิช-ชั้นทปราบ)

ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว
.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว)

ดร.วิทยา สุจริตธนารักษ์
.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตธนารักษ์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

เอกรินทร์ ชัยลู่ย : การรณรงค์ของกลุ่มอิทธิพลด้านการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมในการ
เรียกร้องขอคืนทับหลังนารายณ์บรรทมสินธุ์ (THE CAMPAIGNS BY CULTURES &
TRADITIONS CONSERVATIONIST GROUPS FOR THE RETURN OF THE
NARAI BANTHOMSIN LINTEL) อ.ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร. กนลา
ลู่พานิช-ชนทปราบ และ รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 147 หน้า.
ISBN 974-581-292-7

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์การดำเนินงานกิจกรรมทางการเมืองของกลุ่ม
อิทธิพลด้านการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมในการต่อสู้เพื่อให้ได้ทับหลังนารายณ์บรรทมสินธุ์ ซึ่งถูกโจรกรรม
จากประเทศไทยกลับคืนมา วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะมุ่ง ถึงผลของการดำเนินงานของกลุ่มอิทธิพลต่าง ๆ
ตลอดจนชาวอเมริกัน สื่อมวลชนและนักการเมืองซึ่งทำให้สถาบันศิลปะแห่งชิคาโกตัดสินใจคืน
ทับหลังนารายณ์บรรทมสินธุ์ให้กับรัฐบาลไทยในที่สุด

ผลการวิจัยได้ข้อสรุปว่า

1. กลุ่มอิทธิพลด้านการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมได้ใช้ข้อมูลและระบบเหตุผลสื่อไปถึง
สาธารณชนโดยผ่านสื่อมวลชน
2. การเคลื่อนไหวของแนวความคิดเสรีนิยมในโลกและความรู้สึกชาตินิยมของ
กลุ่มคนไทยในเรื่องการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของชาตินำไปสู่ความสำเร็จของการดำเนินงาน
ดังกล่าว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... การปกครอง
สาขาวิชา ..... การปกครอง
ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อนิสิต ..... เอกรินทร์ ชัยลู่ย-
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... ดร. กนลา ลู่พานิช-
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ..... พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว

C030017 : MAJOR GOVERNMENT

KEY WORD : PRESSURE GROUP

ACKARIN CHAISOOK : THE CAMPAIGNS BY CULTURES & TRADITIONS
CONSERVATIONIST GROUPS FOR THE RETURN OF THE NARAI BANTHOMSIN LINTEL.
THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. KANALA SUKHABANIJ - KHANTAPRAB, Ph.D.
AND ASSO. PROF. PORNSAK PHONGPHAEW, Ph.D. 147 pp. ISBN 974-581-292-7

This study aims at analyzing the political activities of various pressure groups, the conservative ones, and their struggles for the return of the ancient Narai Bantomsin Lintel, stolen from Thailand long time ago. The thesis focus also on the impact of these pressure group activities upon the Thai, as well as American, mass media and politicians, which finally led to the decision by the Art Institute of Chicago to return the Lintel to the Thai government.

The research findings can be concluded as follows:

1. The successful struggles by the conservative groups mainly derived from their tactics at utilizing the support from the mass media as well as their calculative strategies based on informative and rational reports to the public.
2. Liberal movements in the world as well as Thai nationalist feelings have coincidentally strengthened the course of conservationist attempt that finally brought the success to their political struggle.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... การปกครอง
สาขาวิชา ..... การปกครอง
ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อนิติ ..... โศภิตาภรณ์ ชัยสุภ-
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ..... Mark Ebanu-

กิตติกรรมประกาศ

โดยทั่วไปแล้วการศึกษาการเมืองเรื่องกลุ่ม โดยเฉพาะเกี่ยวกับการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมยังมีการศึกษาอยู่น้อยมากในวงการรัฐศาสตร์ไทย ดังนั้นจุดนี้เองจึงเป็นที่มาของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผนวกกับความเอื้ออาทรเอาใจใส่ของอาจารย์ทั้ง 4 ท่าน คือ ศาสตราจารย์ ดร.สุจิต บุญบงการ, รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตธนารักษ์ และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง รองศาสตราจารย์ ดร.กนลา สุขพานิช-ชั้นทปราบ อาจารย์ที่ปรึกษา และ รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่เสียสละเวลาอันมีค่าคอยให้คำแนะนำ ตรวจสอบ และแก้ไข จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

นอกจากนี้ยังมีบุคคลและสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ที่มีส่วนสนับสนุนในการทำวิจัยครั้งนี้ ให้บรรลุความสำเร็จ ซึ่งมีอาจจะกล่าวลืมนไปได้ อาทิเช่น ศาสตราจารย์ ม.จ.สุภัทรดิศ ดิศกุล, นายพิสิฐ เจริญวงศ์, นายพล วีระประเสริฐ และบุคคลอื่น ๆ ที่ได้กรุณาให้สัมภาษณ์ข้อคิดเห็น ที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับทับหลังนารายณ์บรรทมสินธุ์ รวมทั้งกรมศิลปากร, หอสมุดแห่งชาติ, หอสมุดคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ตลอดจนบุคคลที่มีได้เอื้อนามในที่นี้ที่ช่วยอนุเคราะห์ประสานงานในการจัดพิมพ์วิทยานิพนธ์ และการสอบวิทยานิพนธ์จนแล้วเสร็จ ซึ่งผู้วิจัยขอประกาศความขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ในท้ายที่สุด กราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ และคุณครูผู้สั่งสอนที่ช่วยกระตุ้น และให้กำลังใจสนับสนุนมาโดยตลอด ทั้งในด้านการเรียนและอื่น ๆ จนทำให้เกิดความสำเร็จดังกล่าว

เอกรินทร์ ชัยสุข

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
สภาพความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	4
สมมติฐานในการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	5
ขอบเขตและข้อจำกัดในการวิจัย.....	6
วิธีการศึกษาวิจัย.....	7
การเสนอเนื้อหา.....	8
2 กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	9
ความหมายของกลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มอิทธิพล.....	10
แนวความคิดการเกิดของกลุ่มในทัศนะตะวันตก.....	16
แนวความคิดของ Thomas Hobbes.....	17
แนวความคิดของ Jean-Jacques Rousseau.....	18
แนวความคิดของ James Madison.....	19
แนวความคิดของ Alexis de Tocqueville.....	20

	แนวทางการดำเนินงานของกลุ่มผลประโยชน์และ/หรือกลุ่มอิทธิพล...	23
3	ว่าด้วยความจำเป็นมาของการรณรงค์ในการเรียกร้องขอคืน ทับหลังนารายณ์บรรทมสินธุ์.....	29
4	ลักษณะและการรณรงค์ของกลุ่มอิทธิพลในการเรียกร้อง ขอคืนทับหลังนารายณ์บรรทมสินธุ์.....	45
4.1	กลุ่มผู้สนับสนุนกับกลุ่มผู้คัดค้านในการขอคืนทับหลังนารายณ์ บรรทมสินธุ์.....	45
4.2	ลักษณะทั่วไปของกลุ่มผู้สนับสนุนการคืน ทับหลังนารายณ์บรรทมสินธุ์ทั้งภายในและ ภายนอกประเทศ.....	48
4.3	เทคนิคและ/หรือรูปแบบต่าง ๆ ของกลุ่มผู้สนับสนุนการคืน ทับหลังนารายณ์บรรทมสินธุ์ทั้งภายในและภายนอกประเทศ....	69
5	บทบาทของข้อมูลและระบบเหตุผลในการเรียกร้องขอคืน ทับหลังนารายณ์บรรทมสินธุ์.....	96
5.1	การรณรงค์ด้วยข้อมูลและระบบเหตุผลกับการโต้ตอบ ของกลุ่มผู้คัดค้าน.....	97
5.2	ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มผู้สนับสนุนกับกลุ่มผู้คัดค้านการคืน ทับหลังนารายณ์บรรทมสินธุ์กับหนังสือพิมพ์.....	107
6	บทสรุปและข้อสังเกตในการศึกษา.....	113
	บรรณานุกรม.....	122
	ภาคผนวก.....	128
	ประวัติผู้เขียน.....	147

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	รายชื่อคณะรัฐบาลในช่วงปี พ.ศ. 2516-2522.....	38
2	จำนวนข้าวของกลุ่มผู้สนับสนุนและผู้คัดค้านตั้งแต่เดือนเมกราคม ถึงเดือนพฤศจิกายน.....	108
3	การรณรงค์ของกลุ่มผู้สนับสนุนการคืนทับหลังนารายณ์บรรทมสินธุ์.....	116

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ช่องทางในการใช้อิทธิพลของกลุ่มอิทธิพลด้านการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม..	115
2	โบสถ์มหาหินศิลปะทราวดี.....	130
3	โปสเตอร์ของกลุ่มคณะกรรมการรณรงค์รื้อฟื้นทิวทัศน์หลัง ๗ นครศิคาโก.....	132
4	สำเนาราชกิจจานุเบกษาการขึ้นทะเบียนปราสาทหินพนมรุ้ง.....	134
5	สำเนาภาพถ่ายทิวทัศน์หลังนารายณ์บรรทมสินธุ์ โดยนายมานิต วาลลิโกคม...	136

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย